

Wet verbetermaatregelen toeslagen

Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en enkele andere wetten met het oog op het verbeteren van het toeslagenstelsel (Wet verbetermaatregelen toeslagen)

Consultatieverslag

Ministerie van Financiën, 9 april 2025

1. Inleiding

Een ontwerp van dit wetsvoorstel is van 14 januari 2025 tot en met 10 februari openbaar geconsulteerd en heeft in totaal 15 reacties opgeleverd. Tot de respondenten behoren de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA), VluchtelingenWerk Nederland, De Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR) en Sociaal Werk Nederland, de Landelijke Cliëntenraad, enkele financiële professionals en enkele particulieren. Het wetsvoorstel zoals dat is geconsulteerd bevatte de volgende vier maatregelen:

- Uitzondering op het partnerbegrip voor burgers met een vermiste partner, erkende vluchtelingen met een partner die niet samen naar Nederland zijn gekomen en burgers met een partner in detentie;
- Verlenging van de aanvraagtermijn van huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget;
- Niet langer met terugwerkende kracht toeslagen aanpassen als gevolg van bepaalde beschikkingen, en;
- Afschaffen verzuimboete voor burgers.

2. Algemeen

Een aantal reacties ziet niet direct op de maatregelen zelf, maar betreffen vooral suggesties voor het toeslagenstelsel als geheel. Deze suggesties worden ter kennisgeving aangenomen. Daarnaast is veelal om verduidelijkingen in de memorie van toelichting verzocht, welke waar mogelijk zijn toegevoegd.

3. Verlenging aanvraagtermijn

De reacties die op het voorliggende wetsvoorstel zien, betreffen met name de wens voor een verdere verlenging van de aanvraagtermijn, idealiter naar vijf jaar gelijk aan de navorderingstermijn voor de inkomstenbelasting. De inkomensafhankelijke regelingen zijn bedoeld voor noodzakelijke uitgaven voor levensonderhoud. De tegemoetkomingen worden gegeven met de aanname dat mensen de bewuste uitgaven niet zouden kunnen doen zonder tegemoetkoming. Het karakter van inkomensafhankelijke tegemoetkomingen laat daarom in principe niet toe dat deze ook nog worden verleend als er een lange tijd is verstreken na het moment waarop de betreffende uitgaven zijn gedaan. Het achteraf aanvragen van toeslagen is evenwel mogelijk gemaakt in de Awir om niet-gebruik van regelingen zoveel mogelijk tegen te gaan. De termijn is in het verleden verlengd van april tot september. Met de termijn om achteraf toeslagen aan te vragen wordt dus steeds een balans gezocht tussen enerzijds het recht doen aan het karakter van toeslagen als ondersteuning in actuele uitgaven en anderzijds ieder mens geven waar die recht op

heeft en had. Het kabinet is van mening dat met de voorgestelde verlenging tot een volledig jaar na het berekeningsjaar een goede balans is getroffen. Om niet-gebruik verder tegen te gaan wil het kabinet kijken naar andere mogelijkheden dan het verder verlengen van de aanvraagtermijn, zodat mensen op tijd, en niet jaren later, de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben.

De NOvA heeft aandacht gevraagd voor een mogelijke verlenging van de aanvraagtermijn voor de kinderopvangtoeslag. Voor de kinderopvangtoeslag geldt dat een aanvraag niet wordt toegekend voor zover deze betrekking heeft op een periode die verder in het verleden ligt dan drie maanden voor de aanvraag. De reden voor deze afwijkende termijn is het tegengaan van fraude en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag. In het verleden werden namelijk grote bedragen aan kinderopvangtoeslag aangevraagd, terwijl achteraf bleek dat daar geen recht op bestond.¹ Daarnaast is het niet-gebruik van de kinderopvangtoeslag van alle toeslagen het laagst (rond de 2 à 3 procent²). Mede met het oog op de invoering van het nieuwe financieringsstelsel voor de kinderopvang kiest het kabinet ervoor om voorlopig voor de kinderopvangtoeslag een afwijkende aanvraagtermijn te blijven hanteren.

4. Uitzondering op het partnerbegrip voor burgers met een vermiste partner, erkende vluchtelingen met een partner die niet samen naar Nederland zijn gekomen en burgers met een partner in detentie;

De LOSR en Sociaal Werk Nederland hebben gevraagd of het mogelijk is dat feitelijk alleenstaanden proactief worden geïnformeerd door de Dienst Toeslagen dat zij recht kunnen hebben op aanvullende bijstand vanuit de gemeente indien zij niet onder één van de drie voorgestelde uitzonderingen op het toeslagpartnerbegrip vallen. De Dienst Toeslagen heeft deze doelgroep niet in beeld, waardoor het niet mogelijk is hen individueel te benaderen. Wel zal er ingezet worden op generieke communicatie over de mogelijkheden voor burgers om een uitzondering op het toeslagpartnerbegrip aan te vragen.

5. Vervolgtraject

Het wetsvoorstel is inmiddels aanhangig gemaakt bij de Afdeling advisering van de Raad van State. Nadat de Afdeling advisering haar advies heeft uitgebracht zal het wetsvoorstel (tezamen met de reactie van de regering op dat advies) aan de Koning worden aangeboden om te worden ingediend bij de Tweede Kamer.

¹ Kamerstukken II 2012/13, 33538, nr. 9, p. 3.

² Kamerstukken II, 2022/23, 31 066, nr. 1158 (Evaluatie Awir)